

УДК 070.1:929 Шептицький

*Ірина Миколаївна ШВЕЦЬ,
молодший науковий співробітник
відділу пресознавства
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
(Київ)*

ГАЗЕТНА ПЕРІОДИКА ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО

Статтю написано на основі матеріалів газетної періодики, пов'язаних із постаттю українського релігійного діяча, графа, митрополита Галицького та архієпископа Львівського, предстоятеля Української греко-католицької церкви Андрея Шептицького. Проаналізовано факти, що містяться у цих матеріалах. Визначено роль газетних публікацій у дослідженні життя та діяльності митрополита. Зазначено, що газетні видання періодично фіксували події, пов'язані з діяльністю Андрея Шептицького, друкували на перших шпальтах його заклики, звернення, повчання, привітання, висвітлювали погляди митрополита на політичні, економічні, культурні, релігійні події, що відбувалися на території України та в світі. Подано коротку характеристику газетних видань, у яких міститься різнопланова біографічна інформація про Андрея Шептицького.

Ключові слова: біографія, газети, газетні публікації, митрополит Андрей Шептицький, Українська греко-католицька церква.

Революційні події 1917–1921 рр. вивели Українську греко-католицьку церкву (далі — УГКЦ) на міжнародну арену, дали надію на відродження та спонукали її діячів долучитися до розбудови новоствореної української держави. Греко-католики сприяли встановленню Західноукраїнської Народної Республіки (далі — ЗУНР), брали активну участь у формуванні Української Національної Ради, частково представляли виконавчу владу та місцеві органи самоврядування, прагнули встановити контакти з керівництвом міжнародних організацій, намагалися бути посередниками у мирних

переговорах. Таким чином УГКЦ досягла нового рівня, стала фактором національного державотворення, зберегла власні традиції.

Головним провідником впровадження ідей екуменічного руху у Східній Європі та збереження національної релігійно-обрядової особливості УГКЦ по праву вважається митрополит Андрей Шептицький, суперечлива постать якого привертає увагу церковних діячів, релігієзнавців, істориків, біографів, краєзнавців і політиків.

Перші наукові розвідки, присвячені біографії отця Андрея, належать перу науковців діаспори. Вагомий вклад у дослідження біографії митрополита внесли Степан Баран, Осип Кравченко, Кирило Королевський, Михайло Марунчак, Іван Хома та ін.

Церковну, політичну, громадську, дипломатичну, місіонерську, благодійну, видавничу, просвітницьку діяльність митрополита висвітлювали і вітчизняні науковці: Ярослав Білас, Оксана Гайова, Ліліана Гентош, Світлана Гуркіна, Наталія Діанова, Жанна Ковба, Анатолій Колодний, Андрій Кравчук, Василь Ленчик, Федір Медвідь, Василь Расевич, Володимир Сергійчук, Анатолій Яртись та ін. Так, діяльність Андрея Шептицького у період Голокосту дослідила науковий співробітник Інституту Юдаїки Жанна Ковба [8], ставлення митрополита до німецького окупаційного режиму в контексті документа з канцелярії Альфреда Розенберга описала у монографії львівський історик Ліліана Гентош [1]. Низка статей науковця Світлани Гуркіної присвячена біографії отця Андрея. Постать митрополита як духовного будівничого української нації розглянув у своєму науковому доробку кандидат філософських наук Федір Медвідь [7]. Суспільно-політичній діяльності митрополита присвятила дисертаційне дослідження Галина Гладка. Про Андрія Шептицького як державника написав у праці «Українські державники: митрополит Андрей Шептицький» історик Володимир Сергійчук [15].

У своїх історико-біографічних розвідках дослідники життя та діяльності Андрея Шептицького в першу чергу приділяють увагу аналізові джерельної бази. Проте таке масове історичне джерело як газетні видання використовуються частково, інколи навіть вибірково [2, с. 70, 71, 109, 110, 125, 12], не завжди вказано роль і місце тієї чи іншої газети в масиві періодичних видань. На нашу думку, залучення потоку газет, що видавалися як на території сучасної України, так і поза її межами, дає змогу докладніше відтворити події досліджуваного періоду, виявити чинники, що вплинули на формування суспільно-політичних поглядів і церковну діяльність митрополита, розглянути сприйняття образу Андрея Шептицького у різних регіонах України з плином часу тощо. Досліджувати біографічні дані, вміщені в газеті, бажано на тлі усього інформаційного наповнення

конкретного видання. Обов'язково слід враховувати місце та роки, політичну заангажованість, авторський і видавничий склад, тираж і періодичність газети, яку ми досліджуємо.

Найціннішими для виявлення приватних і суспільних зв'язків, створення об'єктивної характеристики громадської та церковної діяльності Андрея Шептицького є прижиттєві видання, що в хронологічному порядку відтворюють політичні, економічні, суспільні події, котрі впливали на ті чи інші вчинки митрополита. Одним із таких є «Вісник Союзу Визволення України». «Вісник СВУ» (з 1918 р. — «Вісник політики, літератури й життя») виходив із 5 жовтня 1914 р. по 13 листопада 1918 р. у Відні та послідовно виступав за незалежність України, подавав відомості про політику Росії та країн Західної Європи щодо України, аналізував проблеми українського національного руху. Редагували газету Володимир Дорошенко, Михайло Возняк, Андрій Жук, а дописувачами були відомі громадсько-політичні діячі: Іван Крип'якевич, Богдан Лепкий, Василь Пачовський, Василь Сімович та ін. Значну частину матеріалів «Вісника...» присвячено ставленню уряду Росії до церковної діяльності Андрея Шептицького. Показовою є публікація про подорож митрополита «інкогніто» до Білорусі. Газета зазначає, що російський уряд найбільше переймався екуменічною діяльністю Андрея Шептицького, який користувався повагою у селян, які приїхали з Галичини та оселилися на білоруських землях. «Вісник...» звертає увагу на те, що до слів митрополита прислухалися окремі православні ієрархи та представники російської інтелігенції, думки про об'єднання православної та католицької церков дійшли до аристократичних кіл Москви, а в Петербурзі навіть була закладена уніатська каплиця та заснована парафія при ній. Прихильники унії в Росії всіляко намагалися підтримувати зв'язки з енергійним, інтелігентним, високоосвіченим митрополитом. У статті описується арешт Андрея Шептицького російськими військами у Львові та етапування його до Курська. Газета повідомляє, що було забрано архів митрополита для з'ясування його стосунків із духовними дітьми, які перебували на території Росії, та створено окрему комісію для розгляду цього архіву при департаменті поліції під проводом генерала Клімовича.

Писали про арешт митрополита й російські видання. Цікавою на наш погляд є думка з цього приводу газети «Русские ведомости», що видавалася у Москві з вересня 1863 р. по березень 1918 р. Заснована літератором Н. Ф. Павловим, газета поступово стала органом прогресивної ліберальної московської професури та протистояла консервативнішим «Московским ведомостям». Так, у замітці «Заточение г. Шептицкого в монастырь» за 11 вересня 1916 р., що була надруко-

вана в «Русских ведомостях» у рубриці «Телеграммы с Курска», повідомляється, що Шептицького відправлено до Суздальського Спасо-Єфимського монастиря під особливий нагляд настоятеля. Видання зазначає, що причини затримання Андрея Шептицького, який опинився в ролі громадянського військовополоненого, досі не з'ясовані офіційно, тому можна зробити висновок, що арешт митрополита є політично вмотивованим актом. Автор повідомлення дивується, чому підданий іншої держави та ще й неправославного віровчення опинився під наглядом святійшого синоду, і робить висновок, що потрібно розмежувати середньовічне сплетіння державної влади та церковного життя [3; 4].

Численні матеріали про діяльність Андрея Шептицького подано на шпальтах першої української щоденної газети «Діло» — офіційного органу Української народно-демократичної партії, згодом Українського національно-демократичного об'єднання [6; 10; 12]. Газета видавалася у Львові з 1 січня 1880 р. по 5 вересня 1939 р. «Діло» редагували В. Барвінський, І. Белей, А. Горбачевський, І. Кедрин, Д. Левицький, В. Панейко та ін. У різні часи дописувачами газети були М. Грушевський, О. Кониський, М. Костомаров, В. Липинський, І. Франко, І. Хоткевич та ін. Видання різко відреагувала на кампанію, розгорнуту проти Андрея Шептицького російською газетою «Новое время» [20]. Так, 31 жовтня 1914 р. на сторінках «Діла» було надруковано статтю «Під московським караулом», що засуджувала дії русофільської та російської націоналістичної преси проти митрополита Андрея. У статті також описано умови перебування митрополита під арештом у Росії [11]. Продовженням цієї статті є замітка «Нові напасти на митрополита Шептицького», вміщена на сторінках «Діла» 21 грудня 1915 р. Автор зробив висновок, що пристрасна увага газети «Новое время» до постаті митрополита Андрея зумовлена хвилею нових нападок царського уряду на Українську греко-католицьку церкву [21].

Ще одним джерелом біографії Андрея Шептицького є український тижневик «Мета». Газета виходила у Львові з 1931 по 1939 рр. як орган Українського католицького союзу (далі — УКС). Редагували газету Микола Гнатишак, Михайло Демкович-Добрянський, Петро Козіцький, Володимир Кузьмович та ін. У 1931, 1932 рр. виходив безплатний додаток до газети під назвою «Література – Наука – Мистецтво». Завданням «Мети» було висвітлення діяльності УГКЦ та католицьких поглядів на політичний розвиток Української РСР і країн Заходу, наголошувалася роль жіноцтва та молоді. Так, 22 травня 1932 р. на шпальтах «Мети» було надруковано пастирське послання митрополита Андрея «Слово до Української Молоді», у якому

він оцінює вчинки української молоді, зумовлені потрясіннями першої світової війни, та застерігає від нової загальносвітової течії, що витворила з одного боку фашизм і виразний у багатьох країнах нахил до диктатури, а з іншого — більшовизм.

Показовим щодо ставлення отця Андрея до дій більшовиків є звернення «Український Католицький Єпископат Галицької Церковної Провінції, у справі подій на Великій Україні до всіх людей доброї волі (Україна в передсмертних судорогах)», надруковане на шпальтах «Мети» 30 липня 1933 р. і підписане митрополитом Андреем Шептицьким та очолюваними ним єпископами. У зверненні наголошено, що більшовицька влада довела донедавна багатий український край до руїни, за що і понесе відповідальність перед усім світом. Також єпископат на чолі з митрополитом Андреем закликає всіх своїх земляків протестувати проти більшовизму та розповсюджувати це звернення у найдальші країни світу [19].

Відтворював кожен крок діяльності митрополита Андрея Шептицького й український щоденник «Краківські вісті» (перші 32 номери газети виходили під назвою «Краківські вісті»), що видавався Українським Видавництвом. Опікувався газетою Український Центральний Комітет. «Краківські вісті» виходили 1940–1944 рр. у Краківі та у 1944, 1945 рр. — у Відні. Газета призначалася українцям, які перебували на європейському континенті, але поза межами України (у Німеччині, Моравії, Чехії та Генеральній Губернії, що охоплювала центрально-східну частину Польської держави та частину етнографічних українських земель). Видання контролювалося німецькою владою, тому перебіг воєнних дій, аналіз українсько-польських та українсько-радянських відносин подавався досить упереджено. Проте на сторінках газети було вміщено наукові розвідки з історії, етнографії України, суспільно-культурного життя українців, друкувалися твори таких авторів, як Б.-І. Антонич, О. Бабій, Ю. Буревій, І. Винницька, К. Гриневичева, Б. Лепкий, Б. Нижанківський, У. Самчук, В. Стефаник, М. Терлецький, М. Холодний, С. Черкасенко, Ю. Яновський та ін. [5, с. 431, 464]. На шпальтах щоденної газети вміщена низка як прижиттєвих, так і посмертних статей, присвячених біографії митрополита Андрея: «Митрополит Андрей Шептицький: з приводу св. Андрея» (автор М. Козак), «Чистий серцем: пам'яті митрополита Андрія графа Шептицького» (автор С. Жук), «Життєвий шлях митрополита Андрія» (автор М. Х.), «Перша зустріч з Митрополитом», «На нараді в Митрополита: жмут спогадів з 1920 р.» (автор Л. Ч-ко), «Пам'яті Великого Митрополита» (автор Д. Дорошенко), «Апостол правди» (автор Неофіт Кибалюк), «Дві мої зустрічі з Митрополитом Андрієм» (автор

З. Мірна), «Митрополит Кир Андрій і українська наука» (автор І. Раківський) тощо.

На матеріали, вміщені на сторінках газети «Львівські вісті», котра користувалася прихильністю німецької окупаційної влади, зазвичай опиралися радянські історики, коли описували події, пов'язані з діяльністю Андрея Шептицького. «Львівські вісті» виходили у Львові у 1941–1944 рр. щоденно за підтримки українського видавництва газет і журналів для дистрикту Галичина. Редагували газету Густав Андрашко, Осип Боднарівч, Мирослав Семчишин. Обсяг газети сягав від 2 до 12 сторінок. Також виходили додатки до газети: «Львівські вісті: надзвичайне видання» та «Літературно-мистецькі вісті». Газета позиціонує Андрія Шептицького як «...найпершого Громадянина Української Нації, бездонне джерело монументальної творчості, джерело милосердя, жертви, задумів, розбудовувала української культури». Особливо наголошується «...потужна любов вірян до свого митрополита» та роль церкви у вихованні героїв, які «...гинули у казематах більшовицьких НКВД за друзів, ближніх, націю» («У день Ім'янин Митрополита Андрея» [17], «У свято Андрея» [18]). На перших шпальтах «Львівських вістей» друкувалися побажання Митрополита на свята і на Новий рік, заклики до духовенства та завдання для Українського Червоного хреста.

Значну кількість інформації про життєвий шлях Андрея Шептицького подають також публікації, що вийшли на сторінках газет уже по смерті митрополита. Так, про смерть і місце поховання Андрея Шептицького сповіщали навіть центральні радянські газети «Известия» та «Правда». Абсолютно однакові, скупі на інформацію некрологи вміщено на сторінках цих газет 4 листопада 1944 р. як повідомлення ТАРС. Також оголошено, що управління Греко-католицькою церквою у Радянському Союзі прийняв на себе Йосип Сліпий.

Активну церковну діяльність і процес беатифікації митрополита ілюструють газети «Нова зоря = The new star» (Чикаго), «Українські Вісті» (до 1931 р. — «Західні Вісти») (Едмонтон), «Шлях» (Філадельфія).

Найбільше матеріалів про життя та діяльність митрополита Андрея Шептицького вміщено на сторінках українського католицького тижневика «Нова зоря = The new star». Газета почала виходити у Чикаго у 1965 р. українською та англійською мовами. Редколегію очолив Ярослав Свищук. Інформаційний матеріал, поданий у газеті, охоплює новини про діяльність католицької та інших церков, поточні проблеми релігії, освіти, української культури, історії, науки тощо. Одна з рубрик тижневика має назву «Вісті апостоляту Слуги

Божого Андрея» й містить значну кількість спогадів («Митрополит показав шлях», «Праведник світу», «Згадуючи великого митрополита», «З давнього минулого митрополита Андрея»), есе («Слуга Божий Андрей», «Світильник істини»), історичних нарисів («Святоюрський святитель і українська спільнота», «Великий чернець і народолубець», «Предвісник епохи»), послань («Послання Митрополита Кир Андрея до української творчої інтелігенції», «Послання Митрополита Кир Андрея писане у Львові 30 грудня 1941 року»), закликів («Заклик слуги Божого Андрея до з'єднання»), повчань («Про християнську родину») і безліч статей про Андрея Шептицького та його родину, присвячених ювілейним датам життя митрополита («Молодість і покликання о. Романа Шептицького», «Чужинці про Митрополита Андрея Шептицького», «У 30-ту річницю смерті Слуги Божого Митрополита Андрея»). Є також матеріали біографії митрополита Андрея, пов'язані з процесом беатифікації. Про Андрея Шептицького писали Євген Дачишин («Геройські чесноти Слуги божого Митрополита Андрея»), Ірина Захарків («Пересторога Митрополита Андрея»), Зенон Кузеля («Культурна діяльність митрополита графа Андрея Шептицького»), П. Петляков («Наступ на Греко-католицьку церкву»), Павло Сениця («Євангельський самарянин і Слуга Божий Андрей Шептицький оборонець покривджених») та ін.

Спогади про митрополита можна зустріти на сторінках газет, що виходили поза межами України: «Українська дійсність» (Берлін), «Українське слово» (Вінніпег) [14], «Українські Вісті» (Детройт; Новий Ульм) [9; 13; 16].

У роки незалежності України статті про митрополита Андрея час від часу друкуються на шпальтах українських видань: «Вільне слово» (Рівне), «День» (Київ), «Донеччина» (Донецьк), «Молодий буковинець» (Чернівці), «Нова Зоря» (Львів), «Свобода» (Тернопіль), «Україна молода» (Київ), «Чорноморські новини» (Одеса) тощо.

Підсумовуючи, маємо наголосити, що доволі значний масив біографічних відомостей про постать митрополита Андрея Шептицького досі залишається не введеним до наукового обігу сучасними науковцями. Натомість, газетні публікації, присвячені різним аспектам життя та діяльності Андрея Шептицького, представляють значний інтерес і мають особливу цінність, оскільки спростовують міфи, що існують навколо постаті митрополита, дають змогу поглянути на тогочасні події очима сучасників видатного українського громадського та церковного діяча. Для вітчизняних і закордонних авторів газетні публікації виступають як масове історичне джерело вартісної біографічної інформації.

1. *Гентош Л.* Постать митрополита Шептицького в українських та польських наукових виданнях останнього десятиріччя [Текст] / Лілія Гентош // Україна модерна / за ред. В. Верстюка, Я. Грицака, Л. Зашкільняка, В. Кравченка, М. Крикуна. – Київ : Критика; Львів: І-т іст. досліджень Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка, 2003. – Ч. 8. – С. 179–210.
2. *Дмитрук К. Є.* Під штандартами реакції і фашизму [Текст] / Клим Євгенович Дмитрук. – Київ : Наук. думка, 1976. – 384 с.
3. Заточеніє графа Шептицького в монастирь [Текст] / [Б. а.] // Русские ведомости. – Москва, 1916. – 11 сент. – С. 2.
4. *Ідзьо В.* Митрополит Андрей Шептицький у Росії: курське ув'язнення [Текст] / В. Ідзьо // Різдво Христове 2000. Статті й матеріали. – Львів : Логос, 2001. – С. 195–197.
5. *Курилишин К.* Українська легальна преса періоду німецької окупації (1939–1944 рр.): іст.-бібліогр. дослідж. : у 2 т. [Текст] / Костянтин Курилишин. – Львів : ЛНБ ім. В. Стефаніка, 2007. – 640 ст.
6. *М. Ч.* Рідкий день. Двадцять літ на галицькім митрополичім престолі [Текст] / М. Ч. // Діло. – Львів, 1926. – 17 січ. – С. 1, 2.
7. *Медвідь Ф.* Митрополит Андрей Шептицький як духовний будівничий української нації [Текст] / Федір Медвідь // Політ. менеджмент. – Київ, 2005. – № 4. – С. 167–175.
8. Митрополит Андрей Шептицький. Документи і матеріали 1941–1944 [Текст] / упоряд. Ж. Ковба ; наук. ред. А. Кравчук. – Київ : «Дух і Літера», 2003. – 313 с.
9. *Мовчан Ю.* Моя зустріч з митрополитом Шептицьким [Текст] / Ю. Мовчан // Укр. вісті. – Новий Ульм, 1947. – 1 листоп. – С. 3.
10. *Олесницький Ю.* Митрополит Шептицький і Закарпаття [Текст] / Юлій Олесницький // Діло. – Львів, 1939. – 11 січ. – С. 3; 12 січ. – С. 4.
11. Під московським караулом [Текст] / [Б. а.] // Діло. – Відень, 1914. – 31 жовт. – С. 2.
12. Портрет митрополита Шептицького у «Матені» [Текст] / [Б. а.] // Діло. – Львів, 1939. – 22 січ. – С. 4.
13. Праведники і справедливість [Текст] / [Б. а.] // Укр. вісті. – Детройт, 1985. – 16 черв. – С. 2.
14. *Рудницький М.* Митрополит Андрій Шептицький [Текст] / М. Рудницький // Укр. слово. – Вінніпег, 1945. – 27 черв. – С. 11.
15. *Сергійчук В.* Українські державники: митрополит Андрей Шептицький [Текст] / Володимир Сергійчук. – Вишгород, 2015. – 440 с.
16. *Сусленський Я.* Ще про Митрополита Шептицького [Текст] / Я. Сусленський // Укр. вісті. – Детройт, 1982. – 31 січ. – С. 5; 14 лют. – С. 3.

17. У день Ім'янин Митрополита Андрея [Текст] / [Б. а.] // Львівські вісті. – Львів, 1941. – 13 груд. – С. 1.
18. У свято Андрея [Текст] / [Б. а.] // Там само. – Львів, 1942. – 13 груд. – С. 1.
19. Український Католицький Єпископат Галицької Церковної Провінції, у справі подій на Великій Україні до всіх людей доброї волі (Україна в передсмертних судорогах) [Текст] / [Б. а.] // Мета. – Львів, 1933. – 30 лип. – С. 1.
20. Шаповал Ю. Діло [Текст] / Юрій Шаповал // Українська преса в Україні та світі XIX–XX ст.: іст.-бібліогр. дослідження. – Львів : Оріяна-Нова, 2007. – С. 27.
21. Я. В. Нові напасти на митрополита Шептицького [Текст] / Я. В. // Діло. – Львів, 1915. – 21 груд. – С. 1, 2.

REFERENCES

1. Hentosh, L. (2003). *Postat' mytropolitya Sheptyts'koho v ukraïns'kykh ta pol's'kykh naukovykh vydannyakh ostann'oho desyatyrichchya* [The Figure of the Metropolitan Sheptytsky in the Ukrainian and Polish Scientific Editions of the Last Decade]. In *Ukrayina moderna*. (Vol. 8, p. 179–210). Kyiv: Krytyka; L'viv: I-t ist. doslidzhen' L'viv. nats. un-tu im. Ivana Franka [in Ukrainian].
2. Dmytruk, K. Ye. (1976). *Pid shtandartamy reaktsiyi i fashyzmu* [Under the Banners of the Reaction and Fascism]. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
3. *Zatochenie hrafa Sheptytskaho vъ monastyr'ъ* [The Confinement of the Count Sheptytsky in a Cloister] (1916, September 11). In *Russkye vedomosti*. (P. 2). Moscow [in Russian].
4. Idz'o, V. (2001). *Mytropolyt Andrey Sheptyts'kyu u Rosiyi: kurs'ke uv'yaznennya* [The Metropolitan Sheptytsky in Russia: Kursk Imprisonment]. In *Rizdvo Khrystove 2000. Statti y materialy* (Pp. 195–197) [in Ukrainian].
5. Kurylyshyn, K. (2007). *Ukrayins'ka lehal'na presa periodu nymets'koyi okupatsiyi (1939–1944 rr.): istoryko-bibliohrafichne doslidzhennya: u 2 t.* [Ukrainian Legal Press of the Time of the German Occupation (1939–1944): the Historical-and-Bibliographic Research: in 2 volumes]. Lviv: LNB im. V. Stefanyka [in Ukrainian].
6. M. Ch. (1926, January 17). *Ridkyy den'. Dvadsyat' lit na halyts'kim mytropolychim prestoli* [The Exceptional Day. Twenty Years on the Halytsky Metropolitan Throne]. Dilo, pp. 1, 2. Lviv [in Ukrainian].
7. Medvid', F. (2005). *Mytropolyt Andrey Sheptyts'kyu yak dukhovnyy budivnychyy ukraïns'koyi natsiyi* [The Metropolitan Andrey Sheptytsky as a Spiritual Architect of the Ukrainian Nation]. In *Polityc-*

- hnyy menedzhment*, 4, pp. 167–175. Kyiv [in Ukrainian].
8. *Mytropolyt Andrey Sheptyts'kyi. Dokumenty i materialy 1941–1944* [The Metropolitan Andrey Sheptytsky. The Documents and Materials of 1941–1944] (2003). Kyiv: «Dukh i Litera» [in Ukrainian].
  9. Movchan, Yu. (1947, November 1). *Moya zustrich z mytropolytom Sheptyts'kym* [My Meeting with the Metropolitan Sheptytsky]. *Ukrayins'ki visti*, p. 3. New Ulm [in Ukrainian].
  10. Olesnyts'kyi, Yu. (1939, January 11; 12). *Mytropolyt Sheptyts'kyi i Zakarpattya* [The Metropolitan Sheptytsky and Transcarpathia]. *Dilo*, p. 3; 4. Lviv [in Ukrainian].
  11. *Pid moskovs'kym karaulom* [On the Moscow Guard]. (1914, October 31). *Dilo*, p. 2. Vienna [in Ukrainian].
  12. *Portret mytropolyta Sheptyts'koho u «Mateni»* [The Portrait of the Metropolitan Sheptytsky in «Maten»] (1939, January 22). *Dilo*, p. 4. Lviv [in Ukrainian].
  13. *Pravednyky i spravedlyvist'* [The Righteous Men and Justice]. (1985, June 16). *Ukrayins'ki visti*, p. 2. Detroit [in Ukrainian].
  14. Rudnyts'kyi, M. (1945, June 27). *Mytropolyt Andriy Sheptyts'kyi* [The Metropolitan Andrey Sheptytsky]. *Ukrayins'ke slovo*, p. 11. Winnipeg [in Ukrainian].
  15. Serhiychuk, V. (2015). *Ukrayins'ki derzhavnyky: mytropolyt Andrey Sheptyts'kyi* [Ukrainian Great-Power Nationalists: the Metropolitan Andrey Sheptytsky]. Vyshhorod [in Ukrainian].
  16. Suslens'kyi, Ya. *Shche pro Mytropolyta Sheptyts'koho* [More About the Metropolitan Sheptytsky] (1982, January 31). *Ukrayins'ki visti*, p. 5, 3). Detroit [in Ukrainian].
  17. *U den' Im'yanyn Mytropolyta Andreya* [On the Name-Day of the Metropolitan Sheptytsky]. (1941, Desember 13). *L'vivs'ki visti*, p. 1. Lviv [in Ukrainian].
  18. *U svyato Andreya* [On the Holiday of Andrey]. (1942, Desember 13). *L'vivs'ki visti*, p. 1. Lviv [in Ukrainian].
  19. *Ukrayins'kyi Katolyts'kyi Epyskopat Halyts'koyi Tserkovnoyi Provintsiyi, u spravi podiy na Velykiy Ukrayini dovsikh lyudey dobroyi voli (Ukrayina v peredsmertnykh sudorohakh)* [The Ukrainian Catholic Episcopate of the Halytsky Church Province, Concerning the Events in Great Ukraine To All the People of Goodwill (Ukraine in Death Throe)]. (1933, July 30). *Meta*, p. 1. Lviv [in Ukrainian].
  20. Shapoval, Yu. (2007) *Dilo* [Dilo]. In *Ukrayins'ka presa v Ukrayini ta sviti XIX–XX st.: ist.-bibliohr. doslidzhennya* [The Ukrainian Press in Ukraine and the World of the XIX–XX centuries: the Historical-and-Bibliographic Reseach]. (Vol. 1, p. 27). Lviv: Oriyana-Nova [in Ukrainian].

21. Ya. V. (1915, Desember 21). *Novi napasty na mytropolyyta Sheptyts'koho* [New Assaults on the Metropolitan Sheptytsky]. *Dilo*, pp. 1, 2. Lviv [in Ukrainian].

Стаття надійшла 07.12.2017 р.

Shvets Iryna, Junior Research Fellow of the Department of Press Studies of The Vernadsky National Library of Ukraine (Kyiv).

Newspaper periodicals as the source of Andrey Sheptytsky activity research.

The article is written on the basis of materials of the newspaper periodicals relative to the figure of the Ukrainian religious figure, Count, Metropolitan of Galicia and Archbishop of Lviv, the primate of the Ukrainian Greek Catholic Church Andrey Sheptytsky. The facts contained in these materials are analyzed. The role of newspaper publications for studying the life and activity of Metropolitan Andrey Sheptytsky is determined. It was noted that newspaper editions occasionally recorded the events related to the activity of Andrey Sheptytsky, printed his appeals, exhortations, instructions, greetings on the front pages, covered the views of the Metropolitan on the political, economic, cultural, religious events that took place on the territory of Ukraine and in the world. A brief description of the newspaper editions containing the diverse biographical information about Andrei Sheptytsky is given.

Key words: biography, newspapers, newspaper publications, Metropolitan Andrey Sheptytsky, Ukrainian Greek Catholic Church.

Швец И. Н., младший научный сотрудник отдела прессоведения Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского (Киев).

Газетная периодика как источник исследования деятельности Андрея Шептицкого.

Статья написана на основе материалов газетной периодики, связанных с личностью украинского религиозного деятеля, графа, митрополита Галицкого и архиепископа Львовского, предстоятеля Украинской греко-католической церкви Андрея Шептицкого. Проанализированы факты, содержащиеся в этих материалах. Определена роль газетных публикаций в исследовании жизни и деятельности митрополита. Отмечено, что газетные издания периодически фиксировали события, связанные с деятельностью Андрея Шептицкого, печатали на первых страницах его призывы, обраще-

ния, наставления, приветствия, освещали взгляды митрополита на политические, экономические, культурные, религиозные события, происходившие на территории Украины и в мире. Дана короткая характеристика газетных изданий, в которых содержится разноплановая биографическая информация об Андрее Шептицком.

Ключевые слова: биография, газеты, газетные публикации, митрополит Андрей Шептицкий, Украинская греко-католическая церковь.